Rødløn

Acer rubrum

Kort fortalt

- *Acer rubrum* – sæbebærfamilien (Sapindaceae), slægten løn.
- Hjemmehørende i det østlige Nordamerika, fra Newfoundland til Florida.
- Røde blomster på bare grene tidligt om foråret, før bladene.
- 3–5-fligede blade med kraftig rød, orange eller gul høstfarve.
- Ude hele året i sol eller let halvskygge; skålen beskyttes mod hård frost.
- Frøene skal ligge koldt og fugtigt i ca. 8 uger før såning.
- Vokser hurtigt; kimplanterne når hurtigt ca. 30 cm.

Det kan du se frem til

Med frøene af rødløn har du grundlaget for et hårdført, hurtigtvoksende løvtræ, som du selv former fra den første spire. Efter kuldebehandlingen viser de første kimplanter sig normalt inden for nogle uger, og allerede i den første sæson kan de nå ca. 30 cm. Formbeskæringen begynder i det andet år – og høstfarverne kan du glæde dig over hvert efterår.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Rødløn (*Acer rubrum*) er et løvfældende træ fra det østlige Nordamerika og et af de mest almindelige løvtræer dér. Ingen anden træart i de østamerikanske skove har så stor en nord-syd-udbredelse – fra Newfoundland til det sydlige Florida. I naturen bliver træet 15–25 meter højt. Tidligt om foråret, før bladene springer ud, sidder de små røde blomster på de bare grene. Bladene er 3–5-fligede og op til ca. 10 cm lange, og om efteråret farves de kraftigt røde, orange eller gule – rødløn er et af de træer, der præger den nordamerikanske „Indian summer". Siden 1964 har rødløn været Rhode Islands officielle statstræ. Arten vokser hurtigt og tåler beskæring godt, så formen kan bygges op allerede i de første år.

Formering

Rødløn modner sine frø om foråret, og helt friske frø spirer uden forbehandling. Opbevarede frø spirer derimod bedst efter en kold periode: Læg frøene i vand i ca. 24 timer, bland dem med lidt fugtig såjord eller kokos-såmuld i en lukket pose, og læg den i køleskabet i ca. 8 uger. Tryk derefter frøene let ned i fugtig såjord eller kokos-såmuld, og dæk dem med et tyndt lag. Ved ca. 20 °C spirer de normalt inden for nogle uger. Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, men ikke vådt. Når kimplanterne har fået de første rigtige blade, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

Placering og lys

Rødløn vil gerne stå lyst til solrigt. Allerede kimplanterne vokser hurtigt og kan nå ca. 30 cm på kort tid. Kimplanter, der er sået inde, flyttes først ud, når der ikke længere er risiko for nattefrost.

Vanding og næringsstoffer

Rødløn er tilpasningsdygtig og tåler i naturen både kortvarig tørke og våd jord. I en skål skal dyrkningsmediet dog holdes jævnt fugtigt, og stående vand bør undgås. Om vinteren vandes kun sparsomt. Fra maj til august gives flydende bonsai-næring hver 3. uge.

Dyrkningsmedie

Som alle arter af løn har rødløn brug for god dræning. Bland gerne lavagrus eller pimpsten i, eller brug færdig bonsai-jord; et drænlag af små sten i bunden af skålen er også en mulighed. Rødløn danner kun et fladt rodnet, så en lav skål passer fint. Til unge planter passer priklejord med kvartssand.

Beskæring

Vent med at beskære en frøplante til det andet år. For at få en kraftig stamme afkortes eller fjernes grenene kun 1–2 gange om året. På de grene, der bliver siddende, afkortes kun de nye skud – til to knoppar. Hos løn sidder knopperne parvis over for hinanden, og hvert nyt par er drejet 90° i forhold til det forrige. Skær, så de tilbageværende knoppar skiftevis peger til venstre og højre – så skygger bladene ikke for hinanden. Den sidste beskæring foretages omkring begyndelsen af august.

Vinteropbevaring

Rødløn er hårdfør og skal have en kold vinter for at kunne hvile. Lad træet stå ude, også når bladene falder om efteråret – let frost skader ikke. I en skål er rødderne dog langt mere udsatte end i jorden, og når dyrkningsmediet fryser hårdt, kan skålen sprænge. Beskyt derfor skålen i god tid, når der er udsigt til flere døgn med frost eller nattefrost under ca. -5 °C: Grav skålen ned i haven, så kun stamme og krone er over jorden, og dæk jorden med blade – eller stil skålen i tørt sand i en flamingokasse. Du kan også stille træet i et koldt, helst frostfrit udhus eller en garage; når bladene er faldet, behøver det ikke lys. Kimplanter i deres første vinter skal altid stå frostfrit, fx i et uopvarmet rum ved 0–5 °C. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Når knopperne begynder at svulme om foråret, skal træet igen stå lyst, og de nye skud beskyttes mod sen nattefrost.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.